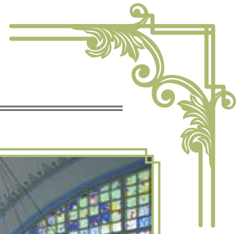
1.5. İmamet ve Cemaatle Namaz

"Cemaat" "Namaz kılarken imama uyan kişi veya kişiler" demektir. "İmam" kelimesi ise, önder, lider gibi manalara gelir, namaz kılarken cemaatın kendisine uyduğu kişi demektir.

49 İbn Mace, Salat 193
50 Komisyon, İlmihal, Türkiye Diyanet Vakfı, C 1, s. 518.
51 Buhârî, Teheccüd, 28.
52 Tirmizî, Salat 348.

İslam Dini, cemaatle namaz kılmaya büyük önem vermiştir. Cemaat, Cuma namazında sıhhat şartıdır. Bayram namazları ancak cemaatle kılınabilir. Beş vakit namaz ile cenaze namazında cemaat yapmak sünnet, teravih ve güneş tutulması namazlarında cemaatte bulunmak menduptur.

Beş vakit namazı cemaat ile kılmak müekked sünnettir.

Cemaatle namaza devam etmek çok faziletlidir. Ebû Saîd el-Hudrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Peygamber -*sallallahu aleyhi ve sellem*- *şöyle buyurmuştur: "Mescidlere devam etmeyi alışkanlık hâline getiren bir adamı gördüğünüz zaman, onun gerçek mü'min olduğuna şahitlik ediniz."*[53]

Cemaatle namaz kılan müminler tek başına namaz kılanlardan daha çok sevap kazanırlar. Bu konuda Sevgili Peygamberimiz şu müjdeleri vermektedir: *"Cemaatle kılınan namazın sevabı, tek başına kılınan namazdan yirmiyedi kat daha fazladır."*[54]

Mescide gitmeye engel olacak derecede ağır hasta olanlar, yürüyemeyecek derecede ihtiyar olanlar, iki gözü kör veya iki ayağı kesik olanlar, çamurlu ve çok karanlık bir yolda yürümek zorunda kalanlar, şiddetli soğuk, fırtına, sağanak yağmur ve aşırı sıcakta mescide gitmek zorunda kalanlar, hastaya refakat eden kişiler, seferî olanlar, can veya mal emniyeti tehlikede olan kişiler namazlarını tek başına kılabilirler.

Beş vakit namaz ile cenaze namazında cemaat yapmak müekked sünnettir. Teravih namazı hem tek başına, hem de cemaatle kılınabilir. Vacip olan vitir namazı sadece Ramazan ayında cemaatle kılınabilir. Namazların farzları cemaatle, sünnetleri ise tek başına kılınır.

KONUŞALIM

İslam dini neden cemaatle namaz kılmaya önem vermiş olabilir? Arkadaşlarınızla konuşunuz.

İmamın arkasındaki saflarda erkekler saf bağlar; sonra erkek çocuklar ve daha geride kadınlar saf tutarlar. Kadınların erkeklerin gerisinde saf tutması şarttır. Cemaatle namaz kılınırken bu şart yerine getirilmez, kadınlar erkeklerle arada bir engel bulunmaksızın aynı safta yan yana veya erkeklerin önünde bulunurlarsa(Muhâzât); sağında, solunda veya tam önünde kadın bulunan erkeklerin namazları bozulur.

Cemaatle namaz birlik şuurunu güçlendirir. Müslümanlar arası birlik ve beraberliği sağlar. Sosyal dayanışmayı gerçekleştirir, ırk, renk, dil ve ülke ayırımı gözetmeksizin müminlerin bir safta toplanmasına vesile olur. Cuma ve bayram namazı gibi toplu namazlar sayesinde toplum bir araya gelir, beraberlik ortaya çıkar ve düşmanlara karşı birlik mesajları verilir.

53 Tirmizî, Îman 8; İbni Mâce, Mesâcid 19
54 bk. Buhârî, Ezan 30; Müslim, Mesacid 42

İmamlık

Bir kimsenin cemaate namaz kıldırabilmesi için Müslüman, ergen, akıllı bir erkek olması, Fatiha suresi ile namaz kıldıracak kadar bazı sure ve duâları doğru bir şekilde ezberlemiş olması ve kendisinde bir özür olmaması gerekli görülmüştür. Cahil ve fasığın imamlığı mekruhtur.

İmama ilk rekâtın rukûsundan sonra uyan kimseye mesbûk denir.

Bir yerde resmi görevli imam bulunursa namazı o kıldırır. Eğer böyle bir görevli yoksa namaz kılmak üzere bir araya toplanmış olan cemaat arasında, imamlığa layık olanlardan birisi imam tayin edilir. Bir kimse başka mezhebe bağlı takvâlı bir imamın arkasında namaz kılabilir.

İmama uymaya iktida, uyana muktedi denir. Muktedinin namazının fıkhen geçerli olabilmesi için şu şartlar gerekir:

1. Namaza ve imama uymaya niyet,
2. İmamdan geride durmak,
3. İmamın namazı muktediden aşağı olmamalı (farz – nafile gibi) ,
4. Hanefî, Malikî ve Hanbelîlere göre imam ile muktedi aynı namazı kılmalılar. Şafiî mezhebine göre ise imam ile muktedinin namazlarının dış görünüş bakımından birbirine benzemesi yeterlidir,
5. İki saf arasında kadın safı olmamalı,
6. İmam lâhik veya mesbuk olmamalı,
7. Tekbirleri duymaya engel bulunmamalı,
8. İmam ile muktedi arasında makul mesafe olmalıdır.

İmamın Arkasında Namaz Kılanların Durumu

Namazın her rekâtında imama uyan müdriktir.

Muktedi için üç durum söz konusu olabilir:

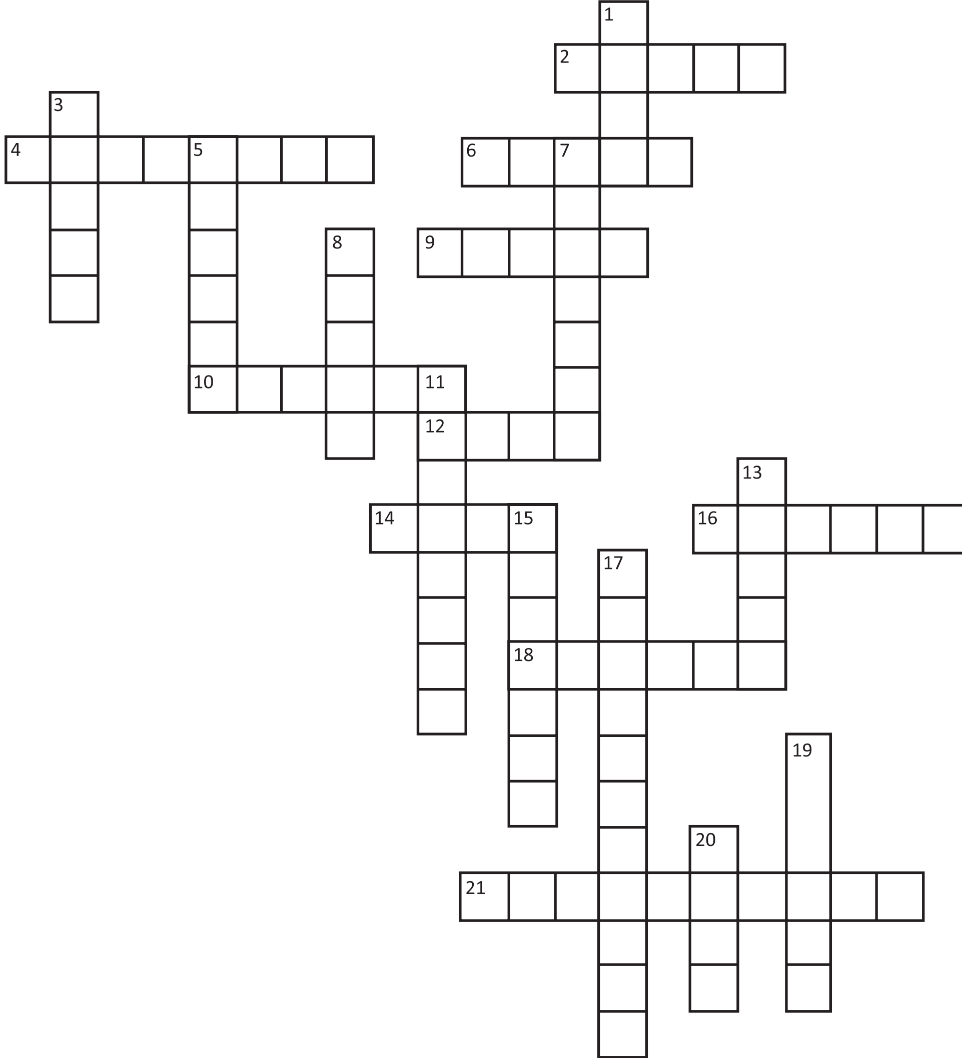
1. **Müdrik:** Namazın her rekâtını imam ile beraber kılan kimseye denir. İmam rukûdan henüz doğrulmadan ayakta niyet edip tekbir alan ve rukûda imama yetişmiş olan kimse de o rekâta yetişmiş sayılır.
2. **Lâhik:** Namaza imam ile beraber başladığı hâlde; uyuklama, sıkışıklık gibi sebeplerle cemaati tamamen veya kısmen kaçıran kimseye "lâhik" denir.
3. **Mesbûk:** İmama ilk rekâtın rukûsundan sonra uyan kimseye denir. Mesbuk, imam sola selam verirken ayağa kalkar ve kılamadığı rekâtları kılarak namazı tamamlar.

Bir kimse camiye girdiğinde farza başlanmışsa sünnet kılmaya durmaz, hemen imama uyar. Cemaat sayısı bir kişi ise muktedî imamın sağında durur. Cemaat sayısı iki veya daha fazla ise muktedîler imamın arkasında saf bağlar.

BULALIM

Aşağıdaki bulmacayı çözünüz.

Soldan Sağa

2. Boy abdesti.
4. Su bulunmadığı veya suyu kullanmaya imkân olmadığı zaman alınan abdest.
6. Müminin miracı olan ibadet.
9. Tek başına veya cemaatle namaz kılarken namazın farzından hemen önce okunur.
10. Namazda Kur'an okumak.
12. Namazlarının vaktinin girdiğini belli sözlerle ve özel bir şekilde ilan etmek, bildirmek.
14. Ayağı kaplayan, kendisiyle birlikte yürümek mümkün olan deriden yapılmış giyecek.
16. Farz ve vacip namazların dışında kalan namazlar.
18. Vücudun belli organlarını ibadet maksadıyla yıkamak ve mesh etmektir.
21. Namaz kılacak kişinin vücudunda örtünmesi gereken yerleri örtmesi.

Yukarıdan Aşağıya

1. Müslümanların her hafta cemaatle kılması zorunlu olan namaz. (...........Namazı)
3. Unutmak, yanılmak, gaflete düşmek gibi manalara gelen kelime.
5. İmama ilk rekâtın rukûsundan sonra uyan kimse.
7. Ezanı okuyan kişi.
8. Namazda ayakta durmak.
11. Yatsı namazından sonra bir süre uyuduktan sonra kalkılıp kılınan gece namaz.
13. Namazın Kur'an-ı Kerim'deki kelime anlamı.
15. Ramazan ayı boyunca, yatsı namazından sonra kılınan namaz.
17. Rükunları düzgün, yerli yerinde ve düzenli yapmaktır.
19. Namazın her rekâtını imam ile beraber kılan kimse.
20. Müslümanların kıblesi.

